

Scenariusz zajęć usprawniająco-relaksujących

„Magiczny świat zmysłów”

realizowanych w grupie rewalidacyjno-wychowawczej A i B
w ramach konferencji metodycznej:

„Oddziaływania terapeutyczne w pracy z uczniami z głębszą niepełnosprawnością”.

Opracowanie i prowadzenie zajęć : mgr Joanna Szczepańska-Łopuch
mgr Joanna Aneta Stachurska

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. W.Kikolskiego w Białymstoku

---

Białystok 06.11.2014 r.

*Scenariusz zajęć usprawniająco-relaksujących „Magiczny świat zmysłów”
realizowanych w grupie rewalidacyjno-wychowawczej A i B*

Data: **06.11.2014 r. g. 10.30**

Miejsce: **SOSW sala nr.11**

Prowadząca zajęcia: **mgr Joanna Szczepańska-Łopuch**
mgr Joanna Aneta Stachurska

Czas trwania: **45 minut**

Ilość uczestników zajęć : **7**

Środki dydaktyczne:

- **Chusty małe i duże**
- **Rękawiczki białe i o różnej fakturze**
- **Wachlarz**
- **Lampa ultrafioletowa**
- **Latarka**
- **Instrumenty perkusyjne (grzechotka, dzwonki, kołatki)**
- **2 koła z paskami bibuły**
- **Ilustracje 3D (wielobarwne o różnej fakturze, o różnych bodźcach wzrokowych)**
- **Spryskiwacz z aromatem**
- **Wentylator**
- **Bańki mydlane**
- **Pocięta, różnokolorowa bibuła**
- **Płyta z zestawem nagranych utworów (muzyka instrumentalna)**
- **Materace, sakwy**

Cele główne:

- **Rozwijanie percepcji zmysłowej, bogacenie wrażeń zmysłowych**
- **Rozwijanie komunikacji werbalnej i niewerbalnej**
- **Doskonalenie umiejętności motorycznych i orientacji w schemacie ciała**
- **Kształtowanie prawidłowych zachowań i odpowiedniej reakcji na bodźce**
- **Rozwijanie wrażliwości muzycznej**
- **Wyciszenie i zrelaksowanie uczniów**

- **Wprowadzenie atmosfery poczucia bezpieczeństwa, akceptacji**

Formy:

- Indywidualna
- Zbiorowa
- Zindywidualizowana w grupie

Przebieg :

I. Część wstępna

- Przygotowanie zajęć (rozłożenie potrzebnych środków dydaktycznych).
- Rozlokowanie dzieci w pozycjach wygodnych i bezpiecznych.
- Włączenie podkładu muzycznego stanowiącego tło dla poszczególnych stymulacji.

II. Właściwe zajęcia:

1. Dzieci siedzą w kręgu. Nauczyciel śpiewa piosenkę powitalną i wita uczniów.
„Wszyscy są, witam Was”. 2-3X
2. Nauczyciel śpiewa piosenkę: **„Czy (imię dziecka) jest dziś z nami?**
Uczeń sygnalizuje swoją obecność (gestem, mimiką, dźwiękiem).
(Imię ucznia) jest dziś z nami, witamy go brawami. Brawa.
(Śpiewamy dla każdego ucznia osobno).
3. Śpiewamy i pokazujemy części ciała zgodnie z treścią piosenki. **„Każde dziecko ma 2 rączki”** (Śpiewamy dla każdego ucznia osobno).
4. Przykrywanie uczniów chustą, wachlowanie chustą, zakładanie małych chust na każde dziecko.
Rozpylenie aromatu ze spryskiwacza.
5. Rytmiczne tło muzyczne - granie na kołatce, tarce i tamburynie do muzyki.
6. Stymulacja światłem lampy nadfioletowej (białe rękawice, wachlarz) oraz dotykiem rękawicami o różnej fakturze (chropowate, miękkie).
7. Wachlowanie kołami z paskami bibuły imitującej wiatr.
Rozpylenie aromatu ze spryskiwacza.
8. Prezentowanie uczniom ilustracji o różnej fakturze, wrażeniu głębi (3D), zmieniających się kolorach, odcieniach, wzorze.
9. Zaplecenie dużych chust, mocowanie się, kołysanie się, unoszenie, tzw. „Sztorm”.
Zakładanie chust na ucznia i pozostawienie go przykrytego.

10. Wypuszczanie baniek mydlanych, rozproszonych powietrzem z wentylatora.
Rozpylenie aromatu ze spryskiwacza.
11. Wachlowanie chustami i rozsypywanie kolorowej, drobno pociętej bibuły.
12. Relaksacja, wyciszenie uczniów.

III. Część końcowa :

- omówienie przebiegu zajęć
  - czynności porządkowo-organizacyjne
-

Zajęcia „**Magiczny świat zmysłów**” są przykładem oddziaływań na zmysły ucznia głębiej niepełnosprawnego. Proponowane poszczególne stymulacje mają charakter różnorodnych oddziaływań na wszystkie zmysły ucznia. Nie angażujemy ucznia do stymulacji na siłę, ale zachęcamy, proponujemy; uważnie obserwując kierunek jego zainteresowania. Chcemy, aby uczeń mógł czerpać z propozycji na tyle na ile jest gotowy.

Atrakcyjna forma zajęć, dostosowana jest do możliwości uczniów, a także ich preferencji zadaniowo-muzycznych. Przez dłuższy czas obserwowałyśmy zachowania uczniów podczas różnorodnych stymulacji, i w naszej ocenie, uczniowie najbardziej, w tych dniach, prezentowanych czują się najlepiej.

Staraliśmy się dopasować stymulacje tak, aby uczniowie mogli odczuć bodźce z różnych obszarów stymulacji. Mamy tu bodźce wzrokowe, słuchowe, dotykowe, termiczne, oraz czucia głębokiego. Rozwijamy percepcję wzrokową, fiksację wzroku na przedmiocie, podążanie wzrokiem za przedmiotem, poprzez dobraną sensorycznie grę ilustracji 3D o różnej fakturze i barwie, a także poprzez stymulację światłem ultrafioletowym i z latarki. Stymulujemy słuch poprzez muzykę, różnorodne bodźce dźwiękowe (szelest bibuły, dźwięki wydawane przez instrumenty, szum wentylatora, głos), oraz bodźce rytmiczne. Bogacimy zasób doznań dotykowych poprzez stymulację różnorodnymi fakturami, zmianą nacisku na dłoń i ciało ucznia (podczas sztormu – wspólne kołysanie), pobudzamy go do wyciągania dłoni w stronę lecących baniek mydlanych, falujących chust, opadających skrawków różnokolorowej bibuły, czy spryskiwania mgiełką zapachową. Ponadto rozwijamy orientację w schemacie ciała, pobudzając do wskazywania części ciała, wskazywania siebie.

Atmosfera zajęć skłania uczniów do działania, ale tego działania nie wymuszamy. Uczeń ma możliwość uczestniczenia nawet pomimo braku aktywności fizycznej, czy zaangażowania. Jednocześnie bogactwo bodźców kształtuje gotowość percepcyjną ucznia.

„**Magiczny świat zmysłów**” oprócz usprawniania, bodźcowania, rozwijania percepcji, jest też przede wszystkim rodzajem relaksacji. Zajęcia przeprowadzane w atmosferze wyciszenia, izolacji od otoczenia (zaciemnienie sali, nastrojowe światło, wygodne pozycje uczniów, przykrywanie chustami) dają poczucie relaksu, odprężenia. Podczas zajęć dostarczamy materiału sensorycznego, kreujemy przestrzeń ucznia, ale w żaden sposób nie

oceniaamy go. Dajemy uczniowi przestrzeń dla realizacji siebie, do ekspresji własnej i poczucia sprawstwa.

Prezentowane zajęcia są formą stymulacji polisensorycznej, którą można z powodzeniem przeprowadzać w różnych grupach wiekowych oraz z uczniami o różnym stopniu niepełnosprawności. Ponadto można je wzbogacić o inne atrakcyjne stymulacje m.in. z wykorzystaniem mas typu pianka, kisiel, z wykorzystaniem lodu, śniegu. Pomysły można czerpać z otoczenia, tj. różne dźwięki, rytmy, faktury, barwy, rodzaje światła. Dodatkowo można włączyć stymulacje smakami, zapachami, a także ruchem. Większość stymulacji wykorzystujemy również podczas zajęć „Porannego kręgu”, czy na zajęciach w Sali Doświadczenia Świata. W naszej pracy staramy się organizować przestrzeń uczniów poprzez bogacenie ich otoczenia (wystrój klasy, kącik sensoryczny, pomoce dydaktyczne), dostosowywanie zajęć i stymulacji zgodnie z potrzebami i preferencjami uczniów.

Nasi uczniowie w większości nie komunikują się werbalnie, trudno jest im wyrazić swoje myśli, pragnienia, komunikować proste i oczywiste komunikaty. Stymulacja polisensoryczna jest pewnym rodzajem rozmowy z uczniem. Rozmowy gestem, mimiką, dotykiem, spojrzeniem. Wydawać się może, że jest to niezwykle trudne. Jednak codzienna obserwacja zachowań uczniów, podążanie za uczniem, uważne „słuchanie” mowy ciała pozwala z każdym dniem coraz lepiej rozumieć ten swoisty język.

Świat zmysłów również dla osób pełnosprawnych jest interesujący. Za każdym razem bogaci nas o nowe doznania, coraz lepiej pozwala poznawać świat. Wiemy, jak świat zmysłów może być fascynujący i niezwykły, dlatego w ten sposób chcemy komunikować się z naszymi uczniami.

mgr Joanna Szczepańska –Łopuch
mgr Joanna Stachurska